

Kako odgajaju muškarci?

Helena Burić

Mali postotak zaposlenih muških odgajatelja u vrtićima dio je nacionalnog problema koji se snažno reflektira na odgoj i spolnu diskriminaciju na tržištu rada. U Hrvatskoj prema podacima Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa u predškolskom sustavu odgoja i obrazovanja ima tek oko 5% muškaraca (ravnatelja, stručnih suradnika i odgajatelja). U zemljama izvan Hrvatske, situacija je slična. Posjetili smo stoga sedmoricu zagrebačkih odgajatelja kako bismo od njih saznali kako doživljavaju svoj poziv i koji su bili razlozi njihova odabira.

Fotografija je snimljena u Dječjem vrtiću 'Medo Brundo' u Zagrebu

Mjesto svakodnevne preobrazbe

U dječjem vrtiću Savica radi odgajatelj Nenad Gospodnetić - Frojla. Uz to što je odgajatelj, on je i pjesnik i skladatelj te osnivač glazbeno-scenske grupe *Stričeki i gljive*. Prepričava nam dogodovštine koje su se danas dogodile u njegovoj grupi. *Danas je kod Komaraca bilo vrlo uzbudljivo. Jednog sredovječnog gospodina kola hitne pomoći dovezla su u bolnicu. Na odjelu intenzivne njege ekipa od nekoliko liječnika i medicinskih sestara pokušala ga je dovesti u svjesno stanje. Pružili su mu primjerenu njegu i skrb. Za to vrijeme na drugom dijelu pripremali su se svatovi, i svakog trena svadbena povorka je trebala krenuti. Hoda Brigita, ponosna i sretna, s buketom u ruci i haljini dugačkoj od zavjese bijele. Sad odjednom nema ni*

svećenika ni svirača, a svatovi bez njih nemaju smisla. Srećom, sad se gospodin sredovječni, izliječen i čio, pri potpunoj svijesti primi svećeničkog posla pa obavi i to, baš kako treba, a zatim se primi tambure i povede svatove. Zaori se pjesma, sav vrtić se trese... Tako je bilo danas. A sutra? Sutra će sredovječni gospodin, govori Nenad, biti vatrogasac, prometnik, klaun, pantomimičar, možda oblak, balon od sapunice, kartonska kutija puna zvukova, veliko i malo slovo, izmišljena riječ, neka nova pjesma. I taj sredovječni gospodin je sve što poželi, baš kao i njegova djeca. Pod snažnim dojmom Nenadove vizure vlastitog poziva, krećemo put istočnog dijela grada, do dječjeg vrtića Medo Brundo u kojem radi Duško Ilijević. U razgovoru s Duškom, raspravljamo o ukorijenjenom

stereotipu podjele muško-ženskih zanimanja. *Sjećam se kad sam tek počinjao raditi, u početku je bilo teško i djeci jer nisu znala kako me oslovljavati (i dan-danas se dogodi da me zovu 'teta' kad se nešto burno raspravlja i kad je potrebno moje mišljenje o nekoj situaciji). No danas djeci nije čudno kad vide da i ja da znam ispričati priču, zapjevati i zaplesati s njima, utješiti ih i pružiti im sigurno utočište, ali i raditi neke stvari koje mnogi percipiraju 'muškima'; recimo popraviti potrzanu igračku ili ormarić. Moje je mišljenje da muške i ženske odgajatelje i odgajateljice uopće ne treba uspoređivati. Moj pristup radu nikada neće biti isti kao pristup moje kolegice i obrnuto, ne zato što smo 'striček' i 'teta', već zato što smo različite osobe,*

a to što smo različitog spola samo može biti plus u našem zajedničkom radu s djecom.

Najbolji posao u svemiru

Nastavljam put prema još jednom zagrebačkom vrtiću, Dječjem vrtiću 'Kolibri' u kojem radi odgajatelj Igor Horvat. Prije nekoliko godina moj mali veliki frend Luka ozbiljno je izjavio: 'Pa, Igore, mogao bi i ti već jednom naći neki posao, tu se samo igraš.' Razmišljam kako bi bilo dobro kad bi se uvidjela stvarna važnost ovog posla i kad bi mu se osigurala odgovarajuća podrška - to bi bio najbolji posao u svemiru. Ovom poslu privukla me dječja bezbrižnost, odnosno prilika da se i kao odrastao čovjek s njom svakodnevno susrećem. Nevjerojatno je vidjeti kako ta 'mala' bića žive u trenutku, u potpunosti posvećena svojoj igri, bez briga i strahova, očekivanja i jadikovanja. To je nešto čemu se zbilja od njih moramo učiti.

S ovim razmišljanjima slaže se i Damir Kučan, odgajatelj iz Dječjeg vrtića 'Vedri dani'. Zahvalno je raditi s djecom jer su prirodna, spontana, iskrena, kažu što misle, znaju što žele, a mi smo tu da im pomognemo, da ih usmjerimo, potičemo i tako stvorimo temelj za daljnji život, za budućnost. Smeta me kad neki ljudi kažu: 'Pa što, tamo samo čuvaju djecu.' Naravno da pazimo da se djeca ne ozlijede, da budu čista i suha, sita i odmorna, ali mi vodimo brigu i o tome da se u vrtiću socijaliziraju, priviknu na novu okolinu, stvore nova prijateljstva, nauče međusobno komunicirati, rješavati probleme i konfliktnu situacije mirnim putem, da proširuju i bogate svoj rječnik pričama, čitanjem umjetničkih tekstova, lutkarskim dramatizacijama. Odgajam

djecu koja će sutra, kad postanu odrasli ljudi, znati cijeniti i upotrijebiti u životu ono što su naučila u vrtiću. Nakon istočnog, krećemo prema zapadnom dijelu grada i dolazimo u Dječji vrtić Malešnica u kojem radi Muhamed Kovačević. S Muhamedom razgovaramo o tajnama odgajateljskog zanata. Tajna dobrog odgajatelja je u tome da razmišlja kao dijete, da se postavlja u 'cipele' djeteta. Mene su djeca doista prihvatila kao partnera u igri, a ne kao nekoga kome je to posao. Posao koji je atipičan za muškarca i kojeg kod nas još uvijek smatraju isključivo ženskim, na više načina može motivirati. To je posao koji je zanimljiv, kreativan, human, odgovoran... i ne vidim razloga da ga rade isključivo žene.

Dylan za uspavlivanje

Razbijanje tabua o muškim i ženskim zanimanjima u pedagoškoj profesiji znači mnogo više od praktične primjene ravnopravnosti spolova i dokaza buđenja novog muškarca, oslobođenog presije mačizma, nadovezuje se Josip Šimić, odgajatelj Dječjeg vrtića 'Medveščak'. Ja u ovom slučaju nisam jedan od provoditelja discipline u prostoru u kojem djeca čekaju da njihovi roditelji dođu po njih. Ja sam njihov uzor i jedan od glavnih kreatora njihova života, jer desetosatni boravak u vrtiću za djecu je zaista život u malom, a odgajatelj ona karika koja nedostaje kako bi vrtić mogao uspješno simulirati obiteljski dom.

Rođen sam u velikoj obitelji, bilo nas je jedanaestero djece i uvijek sam bio taj koji se brinuo o braći. Ne mogu zamisliti život bez djece, bez 'larme' oko sebe. Kao uspavanku djeci sviram Dylana, s dečkima igram nogomet, a

djevojčicama prepuštam da se prepiru za moju naklonost. Najteži su mi trenuci kad ispraćam svoje 'maturante' u školu, a najljepše se osjećam kad me na ulici prepoznaju moji 'klinci', sada već ljudi, kao dobrog poznanika.

Putokaz za život

Na kraju se susrećemo i s diplomiranim waldorfskim odgajateljem, euritmistom Mariom Čuletićem. Za vrijeme školovanja osjetio sam da su mi najdraži predmeti društvenog, humanističkog i umjetničkog područja. Također, osjećao sam da su odgoj i obrazovanje u krizi jer su prvenstveno orijentirani na razvoj intelekta (tj. memoriranje velikog broja podataka, odnosno stjecanje apstraktnog znanja), dok su osjećajna i voljna sfera čovjekovog bića zapostavljene. Nakon što sam završio program stručnog dodiplomskog studija predškolskog odgoja na Učiteljskom fakultetu, nastavio sam svoje profesionalno usavršavanje kroz trogodišnji program waldorfskog pedagoškog osposobljavanja. Tu sam stekao dublji uvid u čovjekovo biće, kao i u zakonitosti njegova razvoja, što mi je uvelike pomoglo u mom praktičnom radu s djecom. Rad s djecom za mene znači kreativnu i uzbudljivu aktivnost koja u sebi nosi i veliku odgovornost. Kroz svoju praksu uvidio sam kako djeca od nas odraslih traže razumijevanje, zaštitu i potporu, ali ipak prije svega neusiljenu ljubav koja će im biti putokaz i uzor u njihovom daljnjem samostalnom životu.

Ovime naše malo putovanje zagrebačkim vrtićima završava. Postoje li valjani razlozi da su muškarci u 21. stoljeću tako slabo zastupljeni u tom kritičnom i važnom stadiju dječjeg razvoja i učenja kad istraživanja navode kako pozitivna uloga muškog modela u jaslicama i vrtiću utječe povoljno na cjelokupan razvoj djeteta (istraživanja Hughesa, Hanckocka, Jensena)? Ne iznenađuju stoga organizirane akcije, poput onih u Švedskoj i Danskoj, kojima je cilj povećanje udjela muškog stručnog osoblja u jaslicama i vrtićima. O potrebi jačeg zagovaranja ove inicijative svjedoče i priče zagrebačkih odgajatelja.

Fotografija je snimljena u Dječjem vrtiću 'Malešnica' u Zagrebu

Helena Burić je voditeljica Programa za vrtiće u Pučkom otvorenom učilištu Korak po korak u Zagrebu, Hrvatska.
helena@korakpokorak.hr